

לע"נ ולאורו של מורנו הרב אלישע וישליצקי דצ"ל

ירושלים בימי יהושע

יהושע פרק י'

הרב דני סטיסקין

1. בראשית פרק מח

(כב) וְאִנִּי נִתְתִּי לָךְ שְׂכָם אֶחָד עַל אַחִיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי בְּחֶרְבִי וּבְקִשְׁתִּי: פ

רש"י אשר לקחתי מיד האמורי - מיד עשו שעשה מעשה אמורי. דבר אחר שהיה צד אביו באמרי פיו:

2. רש"י תהלים פרק לז פסוק ז

(ז) דום לה' - המתן לישועתו כמו (ש"א = שמואל = א = יד) אם כה יאמרו אלינו דומו דיהונתן, ומנחם חברו לשון דממה כמו וידם אהרן (ויקרא י') וגם כן פתר טוב ויחיל ודומם (איכה ג') ודונש מודה לו:

3. רש"י פסוק כ"א

(כא) לא חרץ לבני ישראל - הרי זה מקרא קצר, לא חרץ החורץ לאיש מבני ישראל את לשונו. חרץ - לשון דבור הלשון, וכן (שמות יא ז): לא יחרץ כלב לשונו, וכן (שמואל ב ה כד): אז תחרץ, דדוד, תקרא, תצעק קול תשואות המלחמה:

4. מצודת דוד

(כא) לא חרץ וכו' לאיש - ר"ל אפילו לאיש אחד בהיותו יחידי לא חרץ עליו מי לשונו לדבר מאומה רע כי נפל פחדם על כל:

5. שמות פרק יז, ח-ג

(ח) וַיֵּבֵא עֲמֶלֶק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפִּידִם: (ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוֹשֻׁעַ בְּחַר לָנוּ אַנְשִׁים וְצֵא הַלֶּחֶם בְּעִמְלֶק מִחַר אֲנֹכִי נִצֵּב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הַאֲלֵהֶם בְּיָדִי: (י) וַיַּעַשׂ יְהוֹשֻׁעַ כְּאֲשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעִמְלֶק וּמֹשֶׁה אֶהְרֵן וְחֹר וְעָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה: (יא) וְהָיָה כְּאֲשֶׁר יֵרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֵּר יִשְׂרָאֵל וְכָאֲשֶׁר יִנִּיחַ יָדוֹ וְגִבֵּר עֲמֶלֶק: (יב) וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיְשִׁימוּ תַחְתָּיו וַיִּשָּׁב עָלֶיהָ וְאֶהְרֵן וְחֹר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִזָּה אֶחָד וּמִזָּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוֹנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ: (יג) וַיַּחֲלֹשׁ יְהוֹשֻׁעַ אֶת עֲמֶלֶק וְאֶת עַמּוֹ לְפִי חֶרֶב: פ

6. מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי לפי חרב

ר' יהושע אומר לא ניוולום אלא היו דנין אותן ברחמים.

ר' אלעזר המודעי אומר לפי חרב למדנו למלחמה זו שלא היית אלא על פי גבורה.

אחרים אומרים לפי חרב נתקיים בהן מה שני' להלן כי לדם אעשך ודם ירדפך אם לא דם שנאת ודם ירדפך (יחז' לה ו).

7. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב)

(יג) ויחלוש יהושע. ויחרש, רי"ש ולמ"ד מתחלפין: ד"א ויחלוש שהיה מכה בהם כאדם שהוא מכה את העכברים ומכתשם: את עמלק. לרבות אשתו ובניו: ואת עמו. לרבות עם חיל בניו: לפי חרב. שהיה מתיז ראשיהם בחרב וחוזר ומכתשן:

8. שכל טוב (בובר)

לפי חרב. ר' יהושע אומר לא נוולם אלא דנם מיתה יפה, היה מתיז את ראשיהם בסייף וחוזר ומכתשם:

9. תרגום יונתן

(יג) ויתבר יהושע ית עמלק דקטע רישי גיבריא דעמיה על פום מימרא דיי בקטילת סייפא:

10. מצודת ציון יהושע פרק ו פסוק כא

(כא) לפי חרב - החדוד של החרב נקרא פה בלשון המקרא:

יהושע פרקי

(א) ויהי כשמע אדני צדק מלך ירושלים כי לכד יהושע את העי ויחרמה כאשר עשה ליריחו ולמלכה כן עשה לעי ולמלכה וכי השלימו יושבי גבעון את ישראל ויהיו בקרבם: (ב) וייראו מאד כי עיר גדולה גבעון כאחת ערי הממלכה וכי היא גדולה מן העי וכל אנשיה גברים: (ג) וישלח אדני צדק מלך ירושלים אל הוהם מלך חברון ואל פראם מלך ירמות ואל יפיע מלך לכיש ואל דביר מלך עגלון לאמר: (ד) עלו אלי ועזרני ונכה את גבעון כי השלימה את יהושע ואת בני ישראל: (ה) ויאספו ויעלו חמשת מלכי האמרי מלך ירושלים מלך חברון מלך ירמות מלך לכיש מלך עגלון הם וכל מחניהם ויחננו על גבעון וילחמו עליה: (ו) וישלחו אנשי גבעון אל יהושע אל המחנה הגלגלה לאמר אל תרף ידיך מעבדיך עלה אלינו מהרה והושיעה לנו ועזרנו כי נקבצו אלינו כל מלכי האמרי יושבי ההר: (ז) ויעל יהושע מן הגלגל הוא וכל עם המלחמה עמו וכל גבורי החיל: פ (ח) ויאמר ידוד אל יהושע אל תירא מהם כי בידך נתתם לא יעמד איש מהם בפניך: (ט) ויבא אליהם יהושע פתאום כל הלילה עלה מן הגלגל: (י) ויהם ידוד לפני ישראל ויכם מכה גדולה בגבעון וירדפם דרך מעלה בית חורן ויכם עד עזקה ועד מקדה: (יא) ויהי בנסם מפני ישראל הם במורד בית חורן וידוד השליך עליהם אבנים גדולות מן השמים עד עזקה וימתו רבים אשר מתו באבני הברד מאשר הרגו בני ישראל בחרב: ס (יב) אז ידבר יהושע לידוד ביום תת ידוד את האמרי לפני בני ישראל ויאמר לעיני ישראל שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון: (יג) וידם השמש וירח עמד עד יקם גוי איביו הלא היא כתובה על ספר הישר ויעמד השמש בחצי השמים ולא אץ לבוא כיום תמים: (יד) ולא היה כיום ההוא לפניו ואחריו לשמע ידוד בקול איש כי ידוד נלחם לישראל: פ (טו) וישב יהושע וכל ישראל עמו אל המחנה הגלגלה: (טז) וינסו חמשת המלכים האלה ויחבאו במערה במקדה: (יז) ויגד ליהושע לאמר נמצאו חמשת המלכים נחבאים במערה במקדה: (יח) ויאמר יהושע גלו אבנים גדולות אל פי המערה והפקידו עליה אנשים לשמרם: (יט) ואתם אל תעמדו רדפו אחרי איביכם וזנבתם אותם אל תתנום לבוא אל עריהם כי נתנם ידוד אלהיכם בידכם: (כ) ויהי ככלות יהושע ובני ישראל להכותם מכה גדולה מאד עד תמם והשרידים שרדו מהם ויבאו אל ערי המבצר: (כא) וישבו כל העם אל המחנה אל יהושע מקדה בשלום לא חרץ לבני ישראל לאיש את לשנו: (כב) ויאמר יהושע פתחו את פי המערה והוציאו אלי את חמשת המלכים האלה מן המערה: (כג) ויעשו כן ויציאו אליו את חמשת המלכים האלה מן המערה את מלך ירושלים את מלך חברון את מלך ירמות את מלך לכיש את מלך עגלון: (כד) ויהי כהוציאים את המלכים האלה אל יהושע ויקרא יהושע אל כל איש ישראל ויאמר אל קציני אנשי המלחמה ההלכוא אתו קרבו שימו את רגליכם על צוארי המלכים האלה ויקרבו וישימו את רגליהם על צואריהם: (כה) ויאמר אליהם יהושע אל תיראו ואל תחתו חזקו ואמצו כי ככה יעשה ידוד לכל איביכם אשר אתם נלחמים אותם: (כו) ויכם יהושע אחרי כן וימיתם ויתלם על חמשה עצים ויהיו תלוים על העצים עד הערב: (כז) ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע וירידום מעל העצים וישלכם אל המערה אשר נחבאו שם וישמו אבנים גדולות על פי המערה עד עצם היום הזה: פ (כח) ואת מקדה לכד יהושע ביום ההוא ויכה לפי חרב ואת מלכה החרם אותם ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד ויעש למלך מקדה כאשר עשה למלך יריחו: (כט) ויעבר יהושע וכל ישראל עמו ממקדה לבנה וילחם עם לבנה: (ל) ויתן ידוד גם אותה ביד ישראל ואת מלכה ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה לא השאיר שריד ויעש למלכה כאשר עשה למלך יריחו: (לא) ויעבר יהושע וכל ישראל עמו מלבנה לכישה ויחן עליה וילחם בה: (לב) ויתן ידוד את לכיש ביד ישראל וילכדה ביום השני ויכה לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה ככל אשר עשה ללבנה: פ (לג) אז עלה הרם מלך גזר לעזר את לכיש ויכהו יהושע ואת עמו עד בלתי השאיר לו שריד: (לד) ויעבר יהושע וכל ישראל עמו מלכיש עגלנה ויחננו עליה וילחמו עליה: (לה) וילכדה ביום ההוא ויכהו לפי חרב ואת כל הנפש אשר בה ביום ההוא החרים ככל אשר עשה ללכיש: פ (לו) ויעל יהושע וכל ישראל עמו מעגלנה חברונה וילחמו עליה: (לז) וילכדה ויכהו לפי חרב ואת מלכה ואת כל עריה ואת כל הנפש אשר בה: ס (לח) וישב יהושע וכל ישראל עמו דברה וילחם עליה: (לט) וילכדה ואת מלכה ואת כל עריה ויכום לפי חרב ויחרמו את כל נפש אשר בה לא השאיר שריד כאשר עשה לחברון כן עשה לדברה ולמלכה וכאשר עשה ללבנה ולמלכה: (מ) ויכה יהושע את כל הארץ ההר והנגב והשפלה והאשדות ואת כל מלכיהם לא השאיר שריד ואת כל הנשמה החרים כאשר צוה ידוד אלהי ישראל: (מא) ויכם יהושע מקדש ברנע ועד עזה ואת כל ארץ גשן ועד גבעון: (מב) ואת כל המלכים האלה ואת ארצם לכד יהושע פעם אחת כי ידוד אלהי ישראל נלחם לישראל: (מג) וישב יהושע וכל ישראל עמו אל המחנה הגלגלה: פ